

Список використаних джерел

1. Удосконалена схема фізико-географічного районування України / за ред. О. М. Маринича, Г. О. Пархоменка, О. М. Петренка, П. Г. Шищенка. Український географічний журнал. 2003. № 1. С. 16-20.
2. Будзяк О. С. Деградація та заходи ревіталізації земель України. Моніторинг та охорона земель. 2014. № 1. С. 57–64.
3. Волощук М. Деградаційні процеси та їхній вплив на екологічний стан земельних ресурсів України. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2013. Вип. 44. С. 55–61.
4. Лемега Н. М. Ерозійна деградація ґрунтів у басейновій екосистемі Верхнього Дністра. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Географічні науки. 2012. Вип. 9. С. 10–14.
5. Павлюк Н. М., Гаськевич В. Г. Сірі лісові ґрунти Опілля: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 322 с.

UDK: 631.417 : 631.42

MATERIA ORGANICZNA GLEBY: METODY JEJ ZWIĘKSZANIA

Vilchynska Liudmyla, dr. inz. kandydat nauk rolniczych

Instytucja szkolnictwa wyższego „Państwowy Uniwersytet Podolski”,

Ukraine

Łyálchuk Petro, dyrektor oddziału

Chmielnickiego Ukraińskiego Instytutu Badania Odmian Roślin

Panasiuk Rusłana, dr. inz. kandydat nauk rolniczych

Lwowski Narodowy Uniwersytet Biozapasów i Zarządzania Przyrodą

Gleba to jedna z naszedzi i czynników, który może ograniczyć obserwowane obecnie zmiany klimatyczne. Zdrowa gleba zdolna do akumulacji dużej ilości dwutlenku węgla, dwa razy większej niż zawarta w atmosferze.

Główne czynniki, który zmniejszają zdolność gleby do adsorpcji węgla są: stosowanie srodków chemicznych w uprawę, pozostawianie pola bez ukrywy roślinnej, negatywny wpływ ciężkiego sprzętu na struktury, urbanizację, itp. Gleba zdegradowana „martwa” w przypadku zakłócenia równowagi biologicznej procesy humifikacji zostaną spowolnione lub nieefektywne. Brak naturalnego bufora biologicznego (humusu) dla wody i składników pokarmowych powoduje ich szybką utratę z kompleksu absorpcyjnego gleby [1].

Materia organiczna jest najważniejszym wskaźnikiem gleb, jej właściwościami adsorpcyjnymi i absorpcyjnymi oraz procesów biologicznych zachodzących pod ich wpływem oraz jest miarą aktywności biologicznej. Do głównych środków przyczyniających się do wzrostu akumulacji materii organicznej w glebie zalicza się: nawożenie zrównoważone w wystarczających ilościach i zrównoważonych proporcjach; stosowanie roślin okrywowych w zależności od zawartości ligniny i kwasów fenolowych (trawy, zboża, strączkowe); większa produkcja zielonego nawozu lub biomasy uprawnej – dodatniego wzrostu drobnoustrojów, mezo- i makrofauny; obornik zwierzęcej lub inni odpady bogate w węgiel; kompostowanie; trwałe pokrycie gleby lub ściółka; zerowa lub zredukowana uprawa roli [1].

Na procesy akumulacji (sekwestracji) dwutlenku węgla w glebie istotny wpływ ma zawartość próchnicy. Gleby Polski charakteryzują się średnią zawartością próchnicy wynoszącą 2,2%. Dane naukowe wskazują, że w ostatnich dziesięcioleciach zawartość próchnicy w glebach Ukrainy spadła z 3,36 do 3,07%. Podobnie jak w większości regionów charakteryzujących się sprawną gospodarką w obu krajach, obserwujemy negatywną tendencję w kierunku zmniejszania się zawartości próchnicy.

Z roku na rok w obu krajach stopniowo zwiększa się udział gospodarstw ekologicznych, w których do uprawy używa się tylko naturalnych środków.

Powiększanie obszarów pod gospodarstwa ekologiczne i ich zagospodarowanie uzależnione jest w dużej mierze od warunków rynkowych i popytu na produkty. W Polsce obserwujemy, choć powolną, tendencję do wzrostu udziału takich z 3,5 do 7, podobny trend na Ukrainie z 0,7 do 3%. Trawy polowe, rośliny strączkowe, motylkowe i ich mieszanki, międzyplony na zielony nawóz, gryka są roślinami pomocniczymi, które doskonale nadaje się do upraw ekologicznych i dzięki swoim licznym zaletom tworzy dobre stanowisko pod uprawę innych roślin. Często rośliny te mają właściwości fitosanitarne [2], oraz właściwościami allelopatycznymi, ponieważ ogranicza występowanie szkodników w glebie i rozwój niektórych chwastów.

Uprawa ww. roślin oraz pogłębiona analiza przyczyn utraty materii organicznej na przykładach konkretnych gospodarstw pozwoli na dokładniejsze opracowanie sposobów i metod jej konserwacji i zwiększania, a w efekcie zachowanie gleby jako takiej dla przyszłych pokoleń...

Literatura

1. Bartłomej Kołach (2020). Znaczenie materii organicznej w glebie oraz działania agrotechniczne wspomagające jej utrzymanie. Radom.
2. T. Sekutowski, M. Bortniak (2009). Ocena przydatności *Fagopyrum esculentum* jako fitodetektora w wykrywaniu pozostałości herbicydów w glebie. *Pamiętnik Puławski*. Zeszyt 149. Puławy. P. 65-73.

УДК 633.88: 631.5 (477.43+477.85)

ПОКАЗНИКИ СТРУКТУРИ РОСЛИН ЧОРНУШКИ ПОСІВНОЇ (NIGELLA SATIVA L.) ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІЧНИХ ЧИННИКІВ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ЗАХІДНОГО

Вітровчак Л.А., аспірант кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту
рослин